

„U potrazi za proljetnim jaglacima” - upute

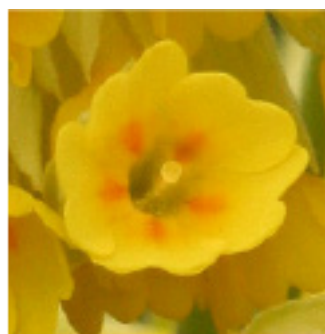

Kako razlikovati cvjetove?

Nije potrebno prethodno znanje o proljetnim jaglacima; samo trebate prepoznati biljku u divljini. Promatranje je jednostavno i svatko ga može obaviti. Samo trebate pogledati cvijet svake promatrane jedinke i odrediti nosi li jedinka cvjetove S-morfa ili L-morfa. U S-morfima su prašnici vidljivi izvana. U L-morfima se može vidjeti samo sitna točka - to je stigma. Ne brinite se ako ne možete razlikovati prašnike od stigme. Prijeđite na sljedeću biljku koju je možda lakše odrediti. Na prvi pogled može biti teško razlikovati prašnike od stigme. Ipak, što više cvjetova gledate, bit će vam lakše razlikovati ih.

S-morf

L-morf

Provođenje promatranja

Ne morate ubrati cvijet da biste odredili morf cvijeta, dovoljno je pogledati cvijet odozgo. Čučnite ili se sagnite nad biljku i okrenite cvijet prema sebi. Pazite da ne zgazite biljku kako bi biljke ostale u komadu i kako promatranje ne bi štetilo prirodi. Promotrite 100 različitih biljaka na što je moguće širem prostoru gdje su proljetni jaglaci vidljivi.

Započnite ovako:

Prije odlaska u prirodu, neka barem jedan od sudionika potrage ima pametni telefon s internetskim pristupom. Ako je to nemoguće, ispišite obrazac za promatranje. Kad izađete i pronađete mjesto gdje rastu proljetni jaglaci, otvorite internetsku stranicu www.cowslip.science i odaberite „Promatraj”. Imajte na umu da proučavamo rast proljetnih jaglaca u prirodnom i poluprirodnom okruženju pa ne vršite promatranja proljetnih jaglaca koji rastu u vrtovima. Kad je moguće, potražite proljetne jaglace koji rastu na livadama i rubovima šuma. I ceste mogu biti dobro mjesto pored kojeg možete vršiti promatranja. Prije slanja rezultata snimite fotografiju promatranog područja koju ćete učitati uz anketu.

Nakon što nađete prikladno mjesto, počnite ispunjavati anketu na temelju priloženih pitanja. Pametni telefon automatski će odrediti lokaciju (ako su priloženi podatci o lokaciji ili ako je uključen GPS). Ipak, ako je to nemoguće, odredite lokaciju na samoj karti. Pokušajte procijeniti koliko bi proljetnih jaglaca moglo biti na tom području. Vidite li samo nekoliko primjeraka (do stotinu), brojne biljke (do nekoliko stotina) ili čitavo područje prekriveno proljetnim jaglacima (od nekoliko stotina do na tisuće biljaka)?

Promotrite cvjetove jedan po jedan. Pogledajte cvijet i zapišite ima li promatrana biljka L-morfe ili S-morfe. Zapamtite odakle ste krenuli i udaljite se nakon svake promatrane jedinice proljetnog jaglaca kako ne biste istu biljku pregledavali više puta. Nastavite dok ne pregledate 100 cvjetova. Ako na vašem području proučavanja nema mnogo biljaka, ne brinite se, samo dodajte komentar u anketu. Taj će nam podatak koristiti tijekom analize.

Ako ste u društvu, nastojte podijeliti područje tijekom promatranja. Jedna osoba može započeti u jednom kutu, druga u drugom kutu i prije početka dogovorite granicu koju ne prelazite. Primjerice: „Ja ću pregledavati ulijevo od ovog kamena, a ti ćeš pregledavati udesno.” Ako je skupina u potrazi veća, osnujte manje skupine i razdijelite područje. Jedna osoba može ispunjavati obrazac, primjerice, može stajati u sredini i upisivati rezultate. Osobe koje proučavaju mogu viknuti koju su vrstu cvijeta pregledali (S-morf ili L-morf), a jedna osoba zapisuje rezultate cijele skupine.

TEADUSE TIPPKESKUS
ECOLCHANGE
CENTRE OF EXCELLENCE

Euroopa Liit
Euroopa

Eesti
tuleviku heak

U potrazi za proljetnim jaglacima Fotografija: Kaarel Kaisel

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

